

LEERT KENNEN UWE RECHTERS :

Loopt het Paleis rond... loopt binnen in de gehoorzelen... vangt de psychologie van Raadsheeren en rechters : een dag zal ge hen, hen bepaaldelijk moeten winnen voor uwe stelling.

LEERT KENNEN UWE CONFRATERS :

Gaat luisteren naar hun pleidooien... bestuurder hun persoonlijk, hun eigenschappen, vergelijkt hun vorm van welsprekendheid, de melodie van bewijsovering, de kracht van fluisteren of uitbazuinen, beoordeelt hun stemwendingen en gebarenspel, waartoe met critischer zin hun omstandige kennis van de zaak, hun juridische wetenschap, hun listvolle of listlooze handigheid in uilenzetten of verzwingen, met het eemig doel : « Overtuigen ».

KOMT BIJ ONS !

Sttaande midden kroelende ontbekendheden : komt bij ons !

DE VROUW EN ONZE BESCHAVING

Openingsrede uitgesproken door Mr Verougstraete

Mijnheer de Staatshouder, Dames en Heeren, Waarde confraters,

Welke zijn de ethische en wettelijke regels die in onze West-Europese beschaving de verhoudingen van de vrouw tegenover de maatschappij, tegenover den man en tegenover het kind organiseeren ?

Fundamenteel begrip : de familie, grondslag der maatschappij, een gemeenschap waarvan de man het hoofd is, aan wie de andere leden der gemeenschap onderworpen zijn, die hem moeten gehoorzamen, hem volgen, en zijn toelating noodig hebben om hetzij welke belangrijke daad te stellen, die onder zijn controle staan voor wat het privaat leven betreft.

De wet stemt deze instelling door de volmacht van den man over de kinderen en zijne quasi-volmacht over de goederen, verder door de onbekwaamheid der gehuwde vrouw.

De ethische band is principieel onverbreikbaar, zijne verbrekking wordt aan strengte waarden onderworpen. De echtbreuk wordt pennaal bestraft, voor de vrouw is een enkele sociale betrekking voldoende om het misdrijf uit te maken, bij den man bestaat het misdrijf alleen wanneer er onderhoud van bijzijt in het ethische huus.

De echtscheiding is een sanctie van ethische, mishandeling of grove belediging (behalfte de ongevener theoretisch gebleven instelling van de echtscheiding door wederzijdse toestemming).

De familiale gemeenschap wordt ook beschermend door de burooving van de rechten der onrechtelijke kinderen en de weigering van actie tegen den vader aan de ongeluuvde vrouw. Ook zijn de wetten die hieraan uitzondering hebben gebracht ongevener theoretisch geble-

De Balie biedt u confraterniteit en verzekert u bescherming.

Het Vlaamsch Pleitgenootschap schenkt u Vriendschap en Toewijding.

Wij stellen onze oprichting en haar werkzaamheden ten dienste van uwe noodzakelijke beroepscholing in een atmosfeer van makkerschap leert gij overwinnen eigen schuchterheid, vindt gij medezeggenschap in onderlinge critisch, in het vooruitzicht van de nieuwe eischen die de Maatschappij morgen aan uw plechtbetst stelt en met het doel te zijn of te worden een advocaat in de volle betekenis van zijn Brusselsche beroepsbekwaamheid voor het rechtsgebied van een Hof, waar bewoorders van 't Vlaamsche Land en van het Walenland, in hoogsten aanzigt, hun belangen kunnen verdedigen, tragt ge in onzen kring vorming- en oefeningmogelijkheden.

Leert daar aaneenschakelen het voorrecht van het Vrije Woord en de plicht van Hartelijke Rechtschapenheid.

Komt bij ons. Weest welkom !

Maar de diepere achtergrond van dit heele systeem en van de later bijkomende wetten, ligt nog elders.

Het is deze opvatting dat de sexuele betrekkingen als zodanig zondig zijn en dat zij een morele rechtvaardiging noodig hebben in het vormen van de familiale gemeenschap, in 't kader van dewelke deze betrekkingen, verre van een toegeving aan de sensualiteit te zijn, de heiliging vinden moet in hun hoog moreel verheven doel : de voortplanting van het menscheitj ras.

Nu zal onze taak zijn na te gaan, in hoeverre moraal en weigering hun doel bereikt hebben; in hoeverre deze leiders van het menscheitj handelen, er toe hebben bijgedragen, de werkelijke zedelijkheid en menscheitjwaardigheid te steunen, de onzedelijkheid te onderdrukken en de conflicten met geschetigheid te beslechten, en daarin is ons onderwerp ongevener hetzelfde als dat van het encyklicke : « Casti Corrobui » van Pius XI, waarvan de onderwerpsbepaling luidt : « Over het christelij huwelijk beschouwd onder het oogpunt van de huidige toestand van de familie en de maatschappij, der moeden, dwalingen en gebreken die er in te vinden zijn, over dit onderwerp, heden ».

* * *

De vrouw is aan de leerschool geweest van de sociale beweging.

Zij heeft gezien hoe onmondige, onbekwame, of gehoorzaamheid genoopte menschen, die ook de strengheid van de maatschappij tegenover hunne zwakheid moesten beschouwen als de onderscheiding die hen toekwam, langzaamhand in zichzelf hebben ongeheven ; hoe zij, een echt mensch in zichzelf een mensch ontdekten, een mensch die recht heeft op zijn dagelijks brood, zonder in ruit ervoor zijn verantwoordelijkheid te nemen.

echtelijken band willen verbreken. Verre van de echtscheiding te vergemakkelijken, moeten wij beletten dat den huwelijken haard te niet zou gaan. Het is hoog tijd de remmen vast te draaien om te beletten naar den afgrond te rollen, zooals senator Orban onlangs nog zei.

Hebben zij werkelijk niets begrepen ? Hebben ze niet begrepen dat den eenwelingen druktekenden domper die dank zij hare zwakheid de vrouw heeft kunnen kleinhouden, langzamerhand wordt opgeheven. Hebben ze niet begrepen dat de ontvoogding der vrouw een bijzonder verschijnsel is van den algemeenen gang van de vrijheidsidee, die aan elk mensch zijn eigen waardigheid erkent ? De vrijheid en het zelfbeschikingsrecht der individus zijn zooals die der volkeren.

De geestelijke verwaarloozing alleen, heeft aan de meesters goede onderzanding bezorgd. Indien gij hun de weg naar de kultuur openlaet, is het einde van uw meesterschap nabij. Wie de vrijheid wil binden moet de kultuur uitroeien, moet het besef der waardigheid vernietigen.

Wees logisch, verdedigers van de familie... Houdt ze dom !... Trouwens van dat doet ge.

* * *

Zoeken wij een psychologisch beeld van de vrouw in het verleden.

Een van degenen die het beste de heilighood van de vrouw, hare edele onderwerping op den front tusschen de vier muursuren heeft gekennmerkt met onverbreidelijke logica, is wel de vrouwenvater Schopenhauer, in zijn essai over de 19' eeuwse vrouw.

« De vrouw heeft geen intelligentie, geen gevoeligheid voor muziek, poësie noch plastiche kunsten. Het is bij haar zuivere naaping, zuiver voorwendsel, zuivere aansluiting uit behaagzucht. Zij kan de man niet overmeesteren en zoekt overal een onrechtstreekse heerschappij. Zij houdt van geen enkele kunst, kent er geen en heeft een totaal gemis aan genie. De Grieken sloten de vrouwen uit het theater af. Wat zou men meer kunnen verwachten van de vrouw als men erover nadenkt dat dit geslacht geen enkel werkelijk grooten geest heeft kunnen voortbrengen, noch op welk gebied ook, een werk, van blijvende waarde. Schopenhauer scheidt dan ook tegen onze sociale organisatie die aan de vrouw een veel te groote gelijkheid met den man toelaet, en wenscht dat men de dame zou doen verdwijnen.

Over de « eerbareheid » van de dame drukt hij zich uit als volgt : « Een leger van profiteurs die een schaamteloos leven leiden, worden door de macht der dingen er toe gebracht een soort publieke en erkende klasse te vormen, waarvan het speciale doel is, de gelukkige vrouwen die een echtgenoot gevonden hebben of erop hopen kunnen, voor de gevallen der verleiding te vrijwaren. In Londen, zegt hij, zijn er 80.000 publieke vrouwen wreedaardig ten offer gebracht, op het altaar van het huwelijkslijf. Hij predikt de terugkeer tot de polygamie. « Trouwens », zegt hij, « overal bestaat de polygamie in feite. Geen dames meer ! De dame is het monster van de Europeesche beschaving en van de germano-christelijke domheid met hare behoudende...

Het klassieke beeld van de « oie blanches », de blanke engel die gedwee, de vaderlijke berekeningen indachtig, de wettelijke koppeling aanvaardt niet den reeds ontgoochelden jongeling van dertig jaar. Zijt ge zeker, dat die tot het verleden behoort ? Wellicht zijn de « oies blanches » zeldzaam geworden bloemen die hier en daar nog bloeien in het schemerlicht der oude salons in deeltige provinciehuizen.

Maar, om ons het hedendaagsche meisje beter voor te stellen moeten we ons toeh in snappen aan de gevaren van onze In tijd ? Zal het nastreven van het door der gever zo hoog gestelde doel, haar levensmalen ? Helias, nergens vindt men zij hypocrisie dan in deze periode van het jesevien. Alles wordt in het werk gesteld den jongen op te visschen die naar voor leven de zekerheid zal geven.

En al is er in deze een zekere verbegekomen, mag men toch zeggen dat de emische waarde van den eventueelen ma steeds een rol speelt die bijna het wedesche vertrouwen onmogelijk maakt.

Voor zoovete meisjes is het huwelij zoo te zeggen een einddoel. Wanneer zij den man » zijn, zooals het volk zegt, zijn in haar alle problemen opgelost. De groote is dat verrijgen van de rust, van de o antwoordelijkheid der getrouwde vrouw, hoe heel de meisjesopvoeding ze zorg heeft voorbereid.

De schijnheiligheid is, in dezen levens om den man » minder belang. Dat deze prematrimoniale comédie al zelfsprekend wordt beschouwd, blijkt uit traditioneele grap over « voor het huwelij de honds, maar na het huwelij pijnjilijf te keer tot de werkefelijkheid. »

Stippen wij nog even aan, dat voor et mische redenen het huwelij zeer laat v gesloten ; dat practisch de continue b mannen niet wordt waargenomen ; dat burgerlij ten minste, de sexuele invulidn de prostitutie gebeurt.

Ontegensprekelijk is, zooals Bertrand sell zegt de kuitscheid van het meis groote bezorgster van de prostitutie.

Zooals Schopenhauer zei : « de durze vrouwen Geoffroy op het altaar van de baarheid van de dame. »

Ontelbaar zijn de gevallen waar de v besmet wordt door haren echtgenoot. Van meisjeskant heeft ook het late huw van hier vooral slechten zedelijken inv. Heel de opvoeding van het meisje is erop richt ze ver te houden van alle verleiding, streng gehouden meisje wordt zoo mog opgesloten, l'huis of in de kostschool.

Maar nochtans moet ze haar « entree le monde » maken. Periodisch wordt ze in amstioer van lichtzinnigheid en luxus plaats (ball, zomervacancies aan zee) om de ernstigste daad van haar leven voor te reiden. Is ze wat vrijer, dan doet ze maar al te v aan de ongezonde dubbelzinnige flirt. In v en walging voor de normale sexuele daad gevond, is zij met ziel en lichaam vaak meeren in staat een natuurlijk en gezond sex leven te leiden.

Dus zal de volkswrouw te klezen hebben tusschen de kuischeit en de elkaar voortdu- rende opvolgende moederschappen.

Dat zij voor de kinderen noch brood, noch onderdak heeft, dat zij hun onderhoud niet kan dragen, ze niet kan verzorgen en opvoe- den, is voor den wetgever geen probleem.

Ueberhaupt bekomt hem het lot niet van het ongenade meisje voor wie het kind vol- gens onze zedelijke maatsiat, eene schande is. Het zal het teeken zijn van het verlies van hare broodwinning, van het verval of van een wan- hoopsdaad.

Hij spreekt over de toekomst van het ras... zou de aan het toeval overgelaten kinderop- ductie door behoeftige, onwetende of zibke- lijke vrouwen, dan niet aanteelig zijn voor het ras?

Hij spreekt over de toekomst van het ras, maar de nood van heele huisgezinnen, het verschrinkt aantal kindersterften in de be- hoefte kroostrijke gezinnen, laten onze wet- gever koel.

is het te verwonderen dat overal voor deze toestanden eene redding werd gezocht? Deze middelen zijn Birth control en abortus.

De onwettige abortus is opgegreerd tot een maatschappelijke kwaal.

In Duitschland telde men in 1927 een abor- tus voor een bevalling, in Frankrijk en in Bel- gië kwam men bijna tot het zelfde cijfer.

De onwettige abortus gebeurt meestal on- der de slechtste voorwaarden, dikwijls zonder de elementaire hygienische voorzorgen. De slachtoffers van deze behandeling worden in de hospitaal verzorgd bij missus, meestal worden deze gevallen niet vervolgd en blijft alzoo de waarheid besluid.

Voor de gegoede vrouw is dit alles geen probleem. Gauw genoeg is ze op de noogte van de voorbehoedsmiddelen, en indien een ongeeluk gebeurt vindt zij een dokter die haar helpt.

In de werkelijkheid treft de kwaal van den abortus alleen de armoede. De arme vrouw vindt geen dokter, zij levert zich over aan de kunde van onervarenen. Zoo betaalt het pro- letariaat om aan de herhaalde moederschap- pen te ontsnappen zijn losgeld: de dood of de vernieling van de vrouw. Vier procent der vrouwen die na abortus in de Duitse hospita- len toegelaten worden, sterven, 36 procent doorsaam zware ziekten, 50 procent lichtere ziekten. In Frankrijk sterven er 6 procent. In Rusland 1 op 25,000.

In alle vooruitstrevende landen is er een heftige beweging ontstaan om aan het volk al deze ellende te besparen. Engeland stemt in 1921 het onderwizen van de Birth control in de Welfare centres (moe- derdispensariën voor behoeftigen).

In Noorwegen wordt een bureau voor moe- derhygiene geopend te Oslo waar gratis de

om ons bevallig aan te kleeden, de modes, de juweelen. In het opkomende China vinden wij aldus dezen wil van morele zuivering, gepaard met dat om de gelijkberechtiging, twee her- kenbare teekens van een nieuwe ethiek.

Echter niet alle vrouwen uit burgerlijken huize leiden zulk ijdel leven. Waar minder geld is, is de vrouw ook dicht bij de werkelijk- heid.

Hier vervult zij het ideaal der oude ethiek, zij leeft voor haar man, voor hare kinderen, zij is de goede engel van den huize.

Als wij echter ook deze vrouw nagaan in haar dagelijch leven, moeten wij vaststellen dat hare onderdanigheid ook hier weer, van haar een beklagenswaardig schepsel maakt.

In de stad leet zij ingesloten in den hui- selijken kring; ze neemt geen deel aan het bueneven. Hare wereld gaat van de keuken tot de kinderkamer. Zij leet volgens het ide-aal, dat dat is van het nieuwste dritte Reich: aküche und Kinder.

De actiwest van haar man is haar zoo vreemd als aan de kinderen. Nog steeds heeft ze in het beheer van de gemeenschappelijke goederen, voor zooveel zij die zelt niet verdient heeft, niet het minste recht. Nog steeds mag deze engel van den huize in knikken als de meester des huizes over de opvoeding en de toekomst van de kin- deren beschikt. Nog steeds heeft de man recht op een volledige controle van haar privat- leven.

Deze rechten zijn alle van publieke orde. De vele moderne huisgezinnen die een modus vivendi aangenomen hebben dat de vrouw eenige medezeggenschap geeft worden in ge- val van conflict onverbiddeijk door de wet tot de «orde der liefde» teruggebracht.

Is het verwonderlijk dat de vrouw, onder dergelijken stolp levend, met als levensori- zon die van een huizeer, zoo vaak door de huisvrouwneurostheie aangeleest wordt?

Het leven van de kinderen in den huiseij- ken kring ontbreekt het aan licht en lucht, aan vrijheid, activiteit en interesse. De moeder is de slaaf van hare kinderen, die in den huise- lijken kring te vergeefs hun zenuwen zoeken te ontlasten.

Zeker is het, dat de huiseijlike kring noch voor de kinderen, noch voor de moeder vol- doende zijn. In het stadsleven vooral.

Het postulaat dat de vrouw beperkt blijft bij den huiseijken kring, is valsch. Geens en- cyclieken, geene propaganda, geene wetten vermoegen het, ten minste in de beschaafd ge- bleven landen, de vrouw van de haar ontlings veroverde plaats te beroven.

De eivert menschwaardigheid is in haar ont-

geling op de proef gesticd. Zal hij zijn meisje helpen in haar moederschap, of zal hij naar in de steek laten? Het is op dat oogenblik dat een kans voor het egoisme open staat, voor het gemis aan het verantwoordelijheids- gevoel, voor het oneerlijk gedrag.

Hier heeft de wet partij gekozen voor den vader die het oneerlijk gedrag verkozten heeft. Practisch wordt de velerder gevrijwaard voor alle actie van de vrouw tegen hem. Wel be- staan er wetten die de verplichtende erkoning van het kind toelaten, die de waarschiplijke vader verantwoordelijc stellen, maar de actie van de vrouw is dusdanig bemoeijlijk dat men kan zeggen met Edmond Picard, dat deze wet- ten schenken aan studeerkerfjuristen.

De wetgever draagt hier de moreede verant- woordelijheid voor het aantal etarmelijke kindermorden, voor de zelfmoorden gepleegd door zooveel ongeukelijc ongenhuede moeders.

De bedoeling van de wet is geweest de wet- tijge familie te beschermen tegen de onge- wenschten. De gestomen maatregelen hebben de natuurlijke kinderen veroordeeld om parias te worden.

De maatschappij moet hier voor hare on- menschelijheid boeten; zijzelf heeft de oplet- ding verzeerd van het leger van onaanpas- bare recidivisten, die onze gevangenis vul- len.

Volgen wij nu de vrouw in het huweijik. Wij hebben er reeds op gewezen dat het rein en onschuldighouden van de vrouw verre van den levenschaos, de weigering van rechten en ver- antwoordeijheid in hare opvoeding voor het huweijik, en in haar leven na het huweijik bij haar wat men noemt, een minderwaardigheids- complex hebben doen ontstaan.

De gelijkerichtiging is in het huweijik zoo- als onder de volkeren, de sleutel van het ver- trouwen. De wet erkent aan den man zonder mogelijc discussie de hoedangheid van be- trouwenswaardig despoet, en nogmaals wordt bij het minste conflict alle betwisting beslecht ten voordele van den man.

De wettelijc onbekwaamheid van de ge- huwede vrouw heeft haar afzijdig gelouden van het practische leven. De liece huweijikshoer- rie berust eigenlijk op het postulaat dat de vrouw binnen de huismuren blijft.

Nemen wij een oogenblik dat postulaat aan. Wat de rijke vrouw betreft, zij die in de gele- genheid wordt gesteld, zich te ontwikkelten, kan ook een goede huidehouder zijn, kan hare «aeterna sacerdos» van het huweijik volbre- ngen en haar moederlijk instinct ten dienste stellen van het gezin. Zij kan de «orde der liefde» verwezenlijken.

Maar doet zij het? Wordt ze er door haar opvoeding toe gebracht?

Den Heere zij dank dank om het leven, dank om de lucht en het licht en het zien en het hooren en al!

Maar komen we terug tot het meisje. Is de huweijikswijf en het huweijik zelf eene redding voor het beoeroijcde jonge meisje. Zal zij ont- snappen aan de gevaren van onze troebele tijd? Zal het nastreven van het door den wet- gever zoo hoog gestelde doel, haar leven rein maken? Helans, nergens vindt men zooveel hypoortisie dan in deze periode van het meis- jesleven. Alles wordt in het werk gesteld om den jongen op te visschen die haar voor haar leven de zekerheid zal geven.

En al is er in deze een zekere verbetering gekomen, mag men toch zeggen dat de econo- mische waarde van den eventueelen mag nog steeds een rol speelt die bijna het wederzijds- che vertrouwen onmogelijc maakt.

Voor zoovele meisjes is het huweijik om zoo te zeggen een einddoel. Wanneer zij «aan den man» zijn, zoals het volk zegt, zijn voor haar alle problemen opgelost. De groote slag is dat verkrijgen van de rust, van deze onver- antwoordeijheid der getrouwde vrouw, waar- toe heet de meisjesopvoeding ze zorgvuldig heeft voorbereed.

De schijnheijheid is, in dezen levensstrijd om den man, een onmisbaar wapen. Wat er na komt... minder belang.

Dat deze prematrimoniaie comedie als van zelfsprekend wordt beschouwd, blijkt uit de traditioenele grap over «vóór het huweijik al- les honig, maar na het huweijik pijnljike terug- keer tot de werkelijcheid.»

Slippen wij nog even aan, dat voor econo- mische redenen het huweijik zeer laat wordt gesloten; dat practisch de continence bij de mannen niet wordt waargenomen; dat in de burgerij ten minste, de sexueete inwijding bij de prostitutie gebeurt.

Ontgensprekelijc is, zoals Bertrand Rus- sell zegt de kuischeit van het meisje de groote bezorgster van de prostitutie.

Zoovals Schopenhauer zet: «de duizenden vrouwen geofferd op het altaar van de eer- baarheid van de dame.»

Ontelbaar zijn de gevallen waar de vrouw besmet wordt door haeren echtgenoot.

Van meisjeskant hecht ook het lte huweijik een hler vooral slechten zedelijken invloed. Heel de opvoeding van het meisje is erop ge- richt ze ver te houden van alle verleding. Het streng gehouden meisje wordt zoo mogelijc opgesloten, thuis of in de kostschool.

Maar nochtans moet ze naar «entree dans le monde» maken. Periodisch wordt ze in een atmosfeer van lichtzinnigheid en luxus ge- plantst (bals, zomervacantieën aan zee) om zoo

ren die in onze bus gestopt worden en in de handen van onze kinderen komen, voor zelfs dat van de treurmissen van het leven hebben leerden kennen, en hun begrippen openbaren die hunne eerlijkheid nooit zou moeten kennen.»

Ik wil nu onder ons wettencomplex een streep trekken en er het zedelijk bilan van opmaken.

De bescherming van de familie die aangegeven wordt door den wetgever als een allereerste zorg blijft in de werkelijkheid de bescherming te zijn van het aan den vader onafgescheide gezin.

De opperste leider van het gezin is onverantwoordelijk voor zijne leiding, in ruil voor zijne vrijheid worden hem zijne fouten vergeven of worden ze met minder strengheid gestraft.

Waar de verantwoordelijkheid niet gepaard gaat met vrijheid en macht, is de gerechtigheid zoek.

Tegen wil en dank wordt het huisgezin beschouwd als één en onverdeelbaar, al leven ook man en vrouw ver van elkaar.

Degenen die turgelzinnen voor een feitelijke scheiding worden tot een samenleven verplicht dat eene heil is voor man, vrouw en kind.

Ligt er niet iets onzedelijks in het handhaven van eenen toestand, in het opdringen van aangenomen verplichtingen, als beide partijen dien wil niet meer hebben, die hun bezeeide toen zij ze aannamen.

Indien het vertrouwen onmisbaar is voor de heide, voor een gelukkig gezin, moet dan niet het huwelijk beschouwd worden als een contract «intuitu personae» waar de wil van een enkel der partijen voldoende moet zijn om een einde te stellen aan het vertrouwen en aan het contract.

De crisis van het huwelijk is grootendeels te wijten aan de onaanpassbaarheid van deze instelling, voor een ander geteelte aan onze ontgezonde levensatmosfeer.

En ligt de oorzaak van de onzedelijkheid van onze tijd niet in het economische?

Het leven van de moderne mensch, waar hij ook werkzaam zij, is die angstige jacht geworden naar geld, altijd meer geld, naar het eenige wat in onze beschaving macht verleent en eerbied inboezemt, het eenige wat de mensch aan deze of gene kant van den afgrond stelt, die de kapitaalcrachten van de slaven scheidt.

* * *

Onze wetgeving en heel onze moraal behooren tot het verleden.

Aan diegenen die de christelijke ascetenmorale aanroepen om er op de welvaart van de maatschappij en de instellingen der wereldlijke macht te steunen, aan het leger der tempelschachters, roep ik toe met Juiten Benda: «Christus heeft het versmeden van het voorbijgaande, heeft de opofferingsgeest niet gepredikt die de veldslagen wint en de heerschappijen verzerkt.»

De heide en opofferingsgeest van de vrouw heeft de wetgever in wetten vasigelegd. De heiligheid der familie, de «aeternae sacerdos» van de vrouw zijn voorvordensels voor de gemakzucht en de uitbuiting geworden, zij

het menschelijk ras), de crisis van het huwelijk willen zij door de benoedijking der echtscheidingen, door het prediken van de «orde der liede» oplossen.

Duitschland geeft een acute beeld van deze mentaliteit en laat er ons zoo de echte betekenis van doorzien: het patriarcale wordt in Duitschland Dritte Reich, het weder opstaan van het mannelijk misprijzen voor het tweede rangschepel, het weder opschieten van de voorrechten der brutale macht.

Deze gedachte is in Duitschland ontstaan en opgevoerd in de benarde na-oorlogische psychose: het minderwaardigheidscomplex der Duitsche collectiviteit.

Zoals Conscience's Vlaanderen, heeft Duitschland naar de heldenverering gegrepen als naar een redding uit zijne ellende. Het is de nieuwe Deutsche heldendade die leeft in het uniformen- en vaandel-enthousiasme, die leeft in de fiere zware stem van Hitler.

Het is deze orde die van elke Duitser die van het kantoor thuis komt een held maakt, die door zijn vrouw nederig gediend moet worden, aanbeden als een krijger die van het slagveld terugkeert.

Hier zooals in zooveel andere domeinen vertoont het fascisme, in acute vorm, en als het ware tot hare logisch consequente gedreven uitweg, de grondideeën van een sterfenswereld.

* * *

Anderen hebben de gevolgen aanvaard van de diepe veranderingen die ons dagelijks leven doorsnaan heeft. Zij hebben een nieuwe orde geschapen uit den economischen chaos. Zij hebben waarver gezegd aan het verweerde van ten slotte de enige gladoverlevende is: de vrijheid om zijn evennaaste uit te buiten.

Zij hebben den zwaarte eene waardigheid geschonken die de overwoekerende vrijheid der machten hen ontzegde. Zij hebben de vrouw van het misbruik «propter imbecillitatis sexus» verlost.

Rusland heeft de nieuwe ethiek der moderne beschaving opgebouwd.

Rusland heeft op zich genomen de arbeider, de vrouw, het kind, als menschen op te voeden. De hypothesen van de reïne onschuld van vrouw en kind, die ze van het leven afzonderde, die de voorwaarde was van hunne eerbareheid, is uit hun leven verbannen. De gezonde sexualiteit is bevestigd van het bevullen der zondencomplex. De sexuele betrekkingen zijn niet meer die van beschaamde asceten en hebben niet meer de rechtvaardiging noodig van het sacro-sankte huwelijk.

Wel ontstond er in de eerste jaren der omwenteling eene verwarring, de normale verandering die het omverwerpen der oude sexuele ethiek onvermijdelijk met zich moest brengen.

De opvatting dat de sexuele betrekkingen heel natuurlijk waren leidden tot de zogenaamde «glaswaertheorie»: de sexuele behoefte is, zooals hongere en dorst, moet tijdig bevredigd worden en heeft dan ook niet meer belang dan het drinken van een glas water. Trouwens zegden de jonge verteders van deze opvatting, het sociale leven laat ons voor lietende geen tijd. Het gevolg daarvan was die zeer tijdelijke periode gedurende dewelke in zekere middelen, communistische meisjes het

pure woning. Het huwelijk is een gewone registratieformaliteit waarvoor 1° de toestemming der twee partijen, 2° de vereischte leeftijd, en 3° een gezondheidsgetuigschrift noodig zijn.

Het huwelijk wordt onbonden op verklaring van een der partijen, zonder discussie noch nadpleging van de andere partij. Deze wordt door het registratiebureau per brief verwittigd.

De economische gevolgen van de echtscheiding en het betrouwen der kinderen zijn punten die aan de wijsheid van den rechter overgelaten worden. Alleen voorziet de wet een steun gedurende zes maanden aan de partij die werkloos is, en gedurende een jaar aan de partij die tot werken onbekwaam is.

In deze is er geen verschil tusschen het wetmatig geregistreerd huwelijk en dat dat niet geregistreerd is. De verantwoordelijkheid van den getrouwden vader is volkomen dezelfde als die van den ongehuwden.

In geval het vaderschap betwist wordt mag het door alle rechtsmiddelen bewezen worden. Twijfel is ten voordeele van het kind, indien de vrouw met meer dan een man betrekkingen heeft gehad gedurende de periode van de bevruchting, wordt die verantwoordelijkheid tuschen de waarschijnlijke vaders verdeeld.

Rusland heeft zoo in hare wetgeving de principelen toegepast die in 1907 door Edmond Picard de vrefiefs werden verdedigd voor den Senaat. Huidde van het nieuwe leven aan de nagedachtenis van dezen die verder zagen dan hun tijd.

Heeft deze echtscheiding politiek zooals de eerste wetgeving na de Fransche Revolutie: «Ces lois qui roulaient des torrents d'immoralité», de immoraliteit bevordert?

In het begin heerschte zooals ik er reeds op wees, een korte epidemie van vesefwiverij, van scheen Rusland de Fransche proef te zullen volgen. Doch heel de Soviet cultuur ontwikkelde in de menschen met de individuele waardigheid, het verantwoordelijkheidsgevoel van man en vrouw tegenover elkander.

De economische onafhankelijkheid van de vrouw wordt door de propaganda ontwikkeld en door de wet ondersteund.

De vrouw of zij builen werkt of niet, beschikt over de helft van de inkomsten van de gemeenschap. Als zij niet werkt buiten huus, worden deze rechten beschouwd, als eene vergoeding voor het geleverde huiswerk.

Het is de economische onafhankelijkheid die de ontvoogding heeft mogelijk gemaakt.

Met de toename zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de vrouw verminderen spoedig de conflicten. In het begin, inderdaad, waren de nog niet gevoelvoerde mentaliteit en levenswijze van de vrouw, de meest voorkomende oorzaak van de echtscheidingen.

Het kameradschappelijk huwelijk gaat nu gepaard met eene toenemende gemeenzame sociale activiteit. Het gezonde familie instinct neemt de overhand. De gezonde man en vrouw luieren, als het ware instinctmatig, terug tot de meest normale, de meest natuurlijke vorm van samenleving: de monogamie.

Rusland komt geteidelijk en zeker, terug tot een stabilisatie van het huwelijk op zijne nieuwe basis, en schijnt zijne crisis van het huwelijk opgelost te hebben. Het aantal echtscheidingen is niet hooger dan in de West-Europese landen, en vermindert aanshoudend.

als ze buitenshuis werkt. De Staat heeft de ontvoogding der vrouw uit haar gesloten huiszitting mogelijk gemaakt. Kribben en kinderheimen onder bevoegde leiding, waar vele vrouwen werkzaam zijn, zijn opgericht.

In het heele sociale leven heeft de vrouw haar plaats veroverd. De eenigszins theoretische tendens die in het begin van de Soviet Unie de vrouw wilde gelijkstellen met den man in alle bedrijven, wat ook het werk zij dat zij er vond, is langzamerhand aan 't verzwakken. De betere organisatie van haar sociale leven heeft de mogelijkheid geopend voor de vrouw om zich te specialiseren in de bedrijven en sociale werken die haar het beste passen.

Alles wijst er op dat alreeds de vrouw in de nieuwe Russische beschaving beter aangepast is dan in de onze, dat de wetten hunne functie vervullen.

Melden wij nog dat de diepe sociale en zedelijke veranderingen die de maatschappij onderging, Rusland hebben toegelaten op zeer doelmatige wijze de prostitutie te bestrijden. Men mag zeggen dat er in Rusland bijna geen prostitutie meer is.

* * *

Wij hebben er genoegzaam op gewezen dat de vrouw in onze beschaving niet aangepast is, dat alle aanpassingspogingen stuiten tegen wet en zedten.

In Rusland daarentegen hebben wetten en zeden hunne ware functie teruggevoonden: Zij leiden de vrouw op om haar in de maatschappij die plaats te geven, waar heel de moderne kultuurbeschaving haar voor bestemd.

Onze burgerlijke beschaving die zoovete voorstanders van de beschaving — met een groote B — in hun blind conservatisme, door alles heen verdedigen, en heel het familie wettenstelsel van deze beschaving, handhaven toestaan die de menschelijke waardigheid niet meer drukken, die meer oneerlijkheid stuiten dan gerechtigheid verkeren.

Hier ook, in de West-Europese landen is de nieuwe ethiek aan het groeien om en door den dwang der wetten, die nog immer het leven hebben kunnen versmachten.

Wij moeten den moed hebben de oude zedelijke waarden vaarwel te zeggen en de nieuwe ethiek van onze samenleving op te bouwen.

Dat diegenen die de menschheid naar de toekomst willen leiden hun plicht niet verzuimen.

AAN ONZE ABONNES !

Het ligt in eeneders bereik met wat goeden wil, ons ten minste één nieuw abnment bij te brengen.

DAT IEDER HIERVOOR ONMIDDELIJK ZORGE!

eld t men, van d telooi penti manu der F werk Lomb n jaart gege Za In In en iv Zal van l mens hoog. Gri Ik Is le le Da breek de le La oude e Le verk niet een van l hoest En werk Euro doen ta Ik cor van : nood den gepa W even St St deze Sta Wa: Mtel De tebi getu mijn toev vast overv del del zeen lang wer bij was